

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nástup blockchainu a role právního poradenství

O blockchainu slyšel asi každý z nás, pravděpodobně v souvislosti s kryptoměnami. Samozřejmě, vývoj samotného blockchainu neodmyslitelně souvisí s myšlenkou decentralizovaných financí. Přeci jen, právě díky Bitcoinu nám byla představena tato úchvatná a potenciál skýtající technologie. Samotné využití technologie blockchainu lze ale spatřovat i v řadě dalších hospodářských odvětví. Můžeme s nadsázkou konstatovat, že budoucnost je blockchain. Jak jsou na tom právníci s blockchainem? Bude se jednat o pomyslný grál na poli poskytování právních služeb? Na to se blíže podíváme na následujících řádcích!

Co je to vlastně blockchain?

Úvodem je třeba si alespoň ve zjednodušené formě vyjasnit, co myslíme pojmem blockchain. Blockchain lze chápat jako určitý druh speciální distribuované databáze, tzv. peer-to-peer síť, na které probíhají tisíce transakcí mezi uživateli denně (jedná se o takový digitální, decentralizovaný trh). Tato síť je unikátní v tom, že není řízena centrální autoritou, naopak správu a provoz vykonávají decentralizovaně samotní uživatelé (tzv. uzly: vlastníci kopií daného blockchainu). Zjednodušeně řečeno, blockchain není řízen jedním serverem na jednom místě, není závislý na jediném serveru/databázi, ale server je „nakopírován“ mezi dalšími uživateli/uzly.

Díky této decentralizaci serverů/databází je blockchain bezpečnější variantou než centralizovaná síť. Pokud totiž dojde k externímu útoku na jeden ze serverů nebo přírodní katastrofě, která může značně poničit servery a ovlivnit jejich provoz, tak blockchainová síť s velkou pravděpodobností „nespadne“. Jednoduše ke svému provozu využije dalších x nakopírovaných, funkčních databází.

Schvalování a provádění transakcí na blockchainu obvykle podléhá tzv. principu většinového rozhodování uživatelů/uzlů. K úspěšné verifikaci transakce dojde pouze v případě, že se na tom shodne většina (stačí i prostá většina, většinu lze ale modifikovat) uzlů/uživatelů vlastních kopií blockchainu. Tito uživatelé jsou samozřejmě motivováni prostřednictvím různých odměn k tomu, aby tuto povinnost schvalování vykonávali řádně a správně (typickou odměnou jsou kryptoměny).

Data o transakcích jsou následně po většinovém konsenzu ukládány do blockchainu v podobě bloků, které se na sebe jednotlivě řetězí. Každý blok v sobě nese data, která jsou zašifrována do tzv. hashe (číselný kód představující „otisk“ příslušných transakčních dat) prostřednictvím kryptografické funkce.

Díky své decentralizované povaze a postupnému řetězení bloků je blockchain považován za velice bezpečnou datovou síť, kterou v zásadě nelze prolomit.

Blockchain a jeho využití

Jak již bylo výše zmíněno, blockchain je v dnešní době majoritně využíván v oblasti decentralizovaných financí (zejm. v oblasti kryptoměn). Potenciál blockchainu ale bezesporu nekončí pouze v tomto odvětví, dokonce už i v okolních evropských státech můžeme najít veřejnoprávní blockchainové projekty, například blockchain ověřující akademické listiny na Maltě nebo také

blockchainový projekt v Lucembursku sloužící ke správě infrastruktury. Pozadu ale nezůstává ani soukromá sféra, např. s využitím blockchainu pro řízení distributorské sítě, jako datové úložiště nebo blockchain jako nástroj pro identifikaci stran nebo ověřování listin/autorských děl.

V souvislosti s ověřováním autorství na blockchainu si můžeme uvést i jeden český projekt, na jehož vývoji se podílela i kancelář Havel & Partners s.r.o. Projekt s názvem Certoo umožňuje zajistit důkaz proti kopírování či napodobování určitého díla (např. grafické, hudební, písemné atd.).^[1] Blockchain může být velice účinný důkazní prostředek, který už je dokonce aktivně využíván některými zahraničními soudy (zejména v Číně).^[2] Zavedení tohoto důkazního prostředku do praxe českých soudů proto lze dle našeho názoru v blízké době očekávat.

Když už došlo na autorská díla, nelze opomenout ani další způsob využití blockchainu, který je s autorským právem do velké míry spjatý – tímto je fenomén poslední doby zvaný NFT („*non-fungible tokens*“). NFT lze obecně definovat jako certifikát zapsaný v blockchainu, který je přímo vázaný na předmět ať už z reálného nebo digitálního světa (obrazy, herní předměty, Tweety, koláže apod.), přičemž tento certifikát v sobě nese nezastupitelnou a jedinečnou informaci (či splývá jako zápis na blockchainu s předmětem samotným). Díky ověřitelnému a transparentnímu vlastnictví je pro držitele NFT mnohem snazší prokázat existenci jejich vlastních práv či se domáhat jejich určení.

V reálném světě mají autoři značně omezenou možnost kontrolovat osud jejich díla a případně odhalit i porušení práv autorských – toto úskalí však u NFT odpadá, jelikož díky blockchainu u nich bude vždy možné identifikovat jejich původ, originální obsah či ověřit samotnou autentičnost NFT. Kromě jednodušší ochrany je dalším významně motivujícím benefitem to, že autor má u každého dalšího přeprdeje jím vytvořeného NFT nárok na podíl z ceny.

Blockchain a poskytování právních služeb

S implementací blockchainu úzce souvisí i poskytování kvalitního právního poradenství. Právní služby v souvislosti s blockchainem si můžeme rozdělit do několika pomyslných skupin.

První skupina je tzv. start-upová neboli investiční. Právní služby v této fázi se budou primárně zaměřovat na financování blockchainového projektu, provedení řádného *due dilligence* pro nově „rozjíždějící se“ společnosti nebo také nastavení základních procesů a vztahů ve společnosti (např. tzv. DAO jako *decentralized autonomous organization*). Většinou půjde o korporátní (tvorbu stanov, akcionářských smluv nebo inkorporaci samotného blockchainu do společnosti) a investiční agendu (jakým způsobem financovat daný projekt – např. venture capital nebo bankovní financování).

Druhou kategorií si pro účely tohoto článku můžeme nazvat jako tzv. regulatorní. V rámci této kategorie si asi každý z nás zprvu představí tvorbu obecné právní úpravy na poli blockchainu. Určitě tento pohled neodmyslitelně souvisí s regulatorní složkou na celostátní úrovni, ale z pohledu poskytování právních služeb se spíše budeme věnovat regulatorní činnosti na úrovni soukromoprávní sféry (tj. na úrovni tzv. privátního blockchainu), jednalo by se majoritně o dostání případné finanční regulaci či tvorbu firemního compliance. V rámci tvorby firemního compliance by se hlavní náplň práce právníka zaměřovala na nastavení interních norem a procesů, které úzce souvisí např. s kyberbezpečností na blockchainu, s vymezením odpovědnosti na firemním blockchainu, s nastavením základního návodu použití blockchainu nebo ve vymezení základních kompetencí zaměstnanců/vedoucích zaměstnanců na blockchainu atd.

Třetí skupina je tzv. sporová agenda. Jedná se o kategorii, které se samozřejmě většina z nás chce obloukem vyhnout. Ale i v prostředí blockchainu mohou nastat spory, které bude potřeba vyřešit soudní nebo alternativní cestou řešení sporů. Primárně půjde o odpovědnostní spory a vymáhání náhrady škody, tj. pokud například dojde k nějaké technické chybě a ke smazání některých

důležitých dat klienta/společnosti nebo dojde k externímu hackerskému útoku (tzv. 51% útok a vytvoření druhého řetězce bloků) nebo i k interní sabotáži. Z tohoto hlediska bude pro společnosti velice podstatné zaměřit se blíže na složku jak externí, tak interní kyberbezpečnosti.

Grál na poli poskytování právních služeb?

Z výše uvedeného lze usoudit, že právníci jsou neodmyslitelně spjati s implementací blockchainu do hospodářského života. Dle našeho názoru právě IT a právní služby budou zastávat hlavní podpůrnou roli v rámci procesu inkorporace blockchainu do ekonomických vztahů.

Mgr. Pavel Amler,
senior advokát

JUDr., Bc. Martin Stančík,
senior advokát

HAVEL & PARTNERS
ÚSPĚCH SPOJUJE

HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář

Florentinum, recepce A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 255 000 111
Fax: +420 255 000 110
e-mail: office@havelpartners.cz

[1] Více viz na <https://certoo.eu/>.

[2] viz Rozhodnutí Internetového soudu v Hangzhou ve věci Hangzhou Huatai Yimei Culture Media Co., Ltd. Vs. Shenzhen Daotong Technology Development Co., Ltd (sp. zn. Zhe 0192 No. 81) nebo Rozhodnutí ve věci Lanniuzai Image [Beijing] Co., Ltd. vs. China Growth Capital Management (Beijing) Co., Ltd. (sp. zn. Jing 0491 Min Chu No. 724).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Vyčlenění rodinných nemovitostí \(i v podobě podílu v bytovém družstvu\) do svěřenského fondu](#)
- [Sport versus EU - aktuální sportovní kauzy rozhodované Soudním dvorem EU](#)
- [Dokazování negativních skutečností ve sporném řízení](#)
- [Neoprávněný odběr elektřiny - překvapení vlastníka?](#)
- [Rodič u dítěte v nemocnici: právo na přítomnost neznamená bez dalšího právo na přespání na jip/jirp](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)